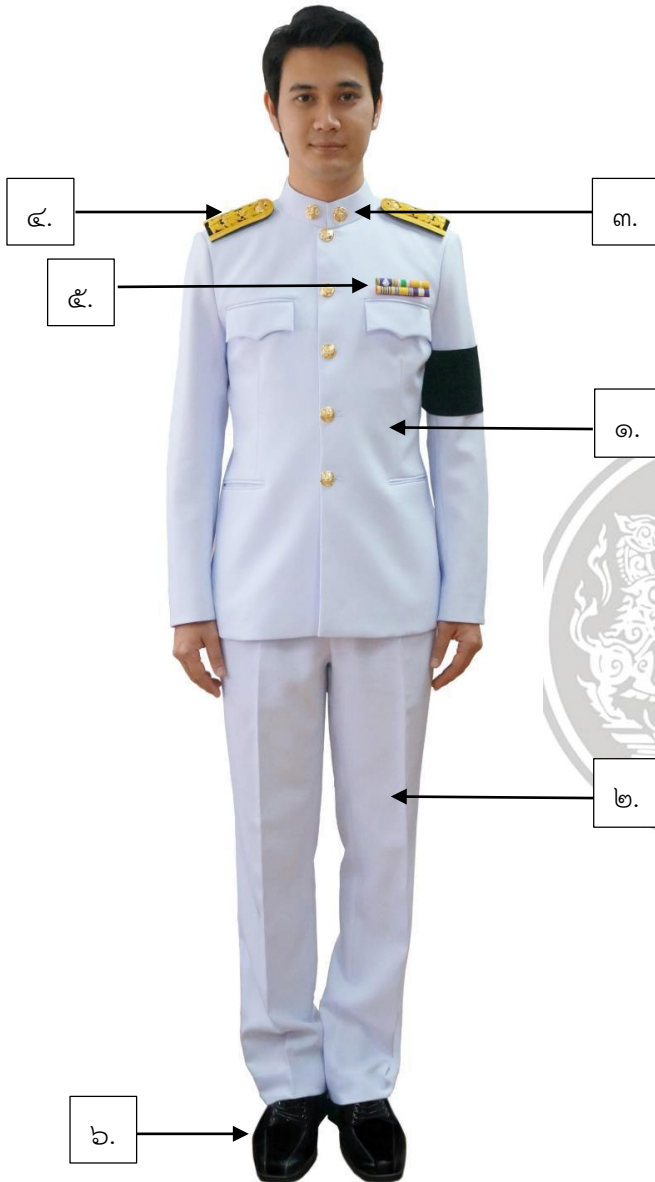

เครื่องแบบพิธีการข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เครื่องแบบปกติขาว

ข้าราชการชาย

๑. เสื้อแบบราชการ (เสื้อคอปิดแขนยาว) สีขาว กระเป๋ามีใบปกกระเป๋าดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม
๒. กางเกงขายาวแบบราชการสีขาว ไม่พับปลายขา
๓. ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง
๔. อินทราวุธ ให้มีอินทราวุธแข่งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีทึบสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก โดยประดับตามประเภทและระดับตำแหน่ง (ดูคำอธิบายหน้า ๑๑)
๕. ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย (ดูคำอธิบาย หน้า ๑๒)
๖. รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำชนิดผูกเชือกและถุงเท้าสีดำ

กรณีมีหมายกำหนดการกำหนดแต่งเครื่องแบบปกติขาวประดับเหรียญ ให้ประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญบรมราชาภิเษก เหรียญรัชดาภิเษก เหรียญรัตนมาถรณ์ เป็นต้น โดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

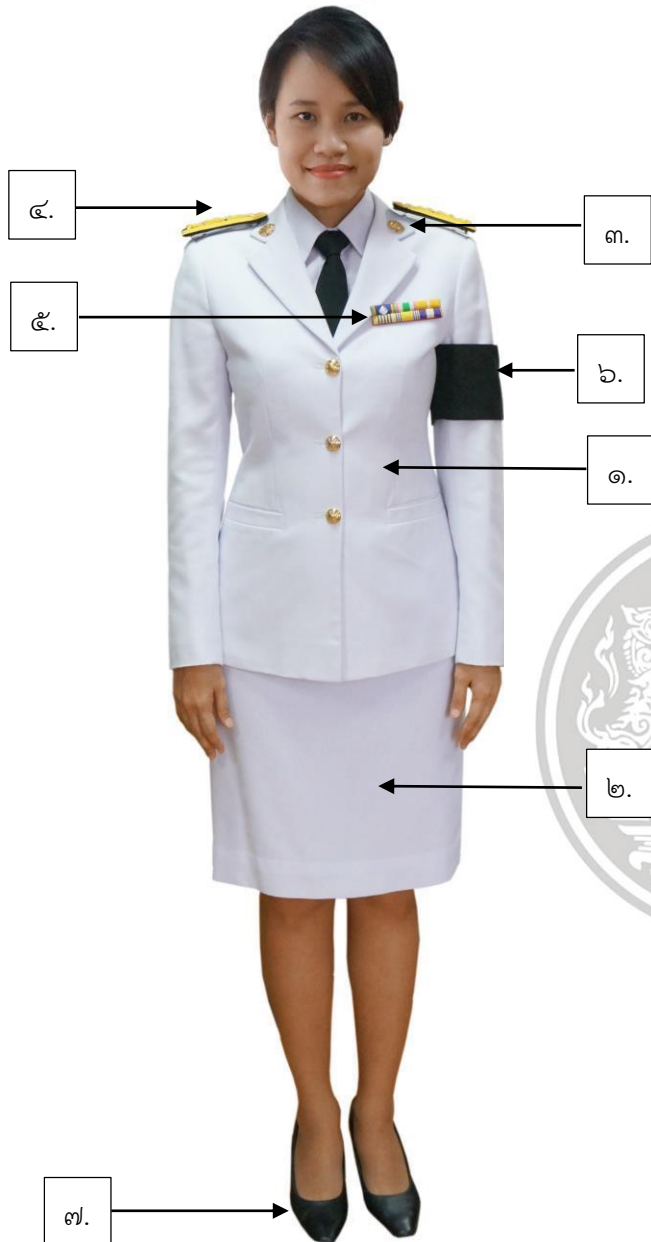
อนึ่ง สำหรับข้าราชการบรรจุใหม่ซึ่งยังไม่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบย่อเหรียญที่ระลึกได้อย่างเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ในกรณีไว้ทุกข์ซึ่งมีหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งเครื่องแบบพิธีการ ให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งดำขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร พันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน

*ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

เครื่องแบบปกติขาว

ข้าราชการหญิง

๑. เสื้อ ให้ใช้เสื้อนอกคอแบบสีขาว แขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวสไบ ออกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ ดุม สำหรับเสื้อคอแหลม และ ๕ ดุมสำหรับเสื้อคอปก มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า ด้านในให้ใช้เสื้อคอพับสีขาว ผูกผ้าพันคอสีดำเงื่อนกลาสี (necktie)

๒. กระโปรงสีขาว ตีเกร็ดด้านหน้า ๒ เกร็ด และด้านหลัง ๒ เกร็ด ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

๓. ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง

๔. อินทราญ ให้มีอินทราญกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีทึบสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าสองข้าง จากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเล็ก โดยประดับตามประเภทและระดับตำแหน่ง (ดูคำอธิบาย หน้า ๑๑)

๕. ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อ เบื้องซ้าย (ดูคำอธิบาย หน้า ๑๒)

๖. ในกรณีไว้ทุกข์ซึ่งมีหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งเครื่องแบบพิธีการ ให้ใช้ผ้าสีทึบหรือผ้าโปร่งดำขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร พันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน

๗. รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ แบบปิด ปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาว สีเนื้อ (ถุงน่อง)

กรณีมีหมายกำหนดการกำหนดแต่งเครื่องแบบปกติขาว ประดับเหรียญ ให้ประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ เช่น เหรียญบรมราชาภิเษก เหรียญรัชดาภิเษก เหรียญรัตนนาถรณ์ เป็นต้น โดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

อนึ่ง สำหรับข้าราชการบรรจุใหม่ซึ่งยังไม่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบย่อเหรียญที่ระลึกได้อย่างเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องแบบเต็มยศ

ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าเลิร์จสีดำ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

การแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการ

ในหมายกำหนดการหรือหมายกำหนดนัดของราชการในพระราชพิธีหรือรัฐพิธีต่างๆ จะมีข้อความระบุการแต่งกายในแต่ละโอกาส เช่น ให้แต่งกายเต็มยศ ครึ่งยศ หรือปกติขาว แล้วแต่กรณี ผู้แต่งกายต้องตรวจสอบหมายกำหนดการหรือข้อความที่ระบุการแต่งกายในกำหนดหมายนัดของทางราชการให้ชัดเจน แล้วแต่งกายและประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ถูกต้อง

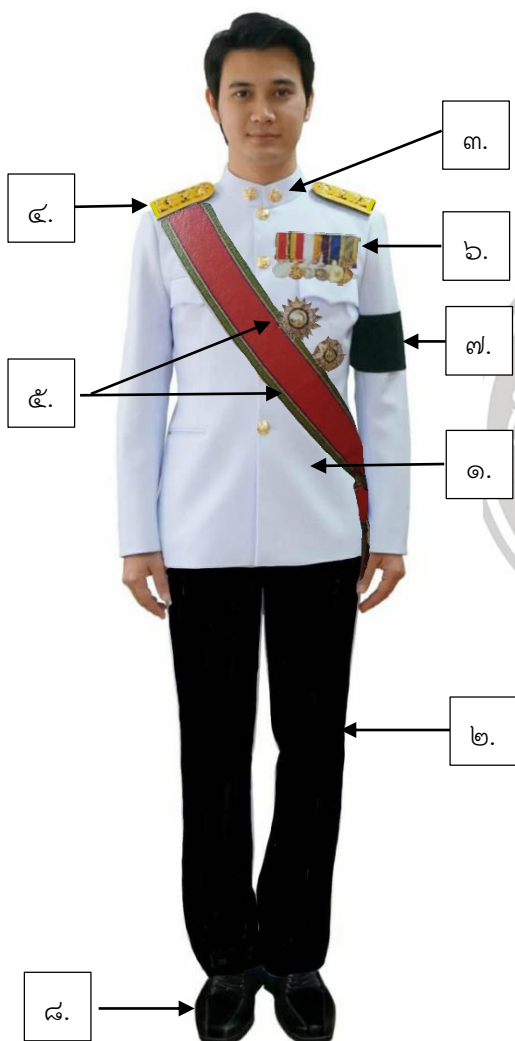
อนึ่ง ในกรณีไว้ทุกข์ซึ่งมีหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งกายเต็มยศ ครึ่งยศ หรือปกติขาวไว้ทุกข์ให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งดำขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร พันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน

เครื่องแบบเต็มยศ

การแต่งเครื่องแบบเต็มยศสำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย

ข้าราชการชาย

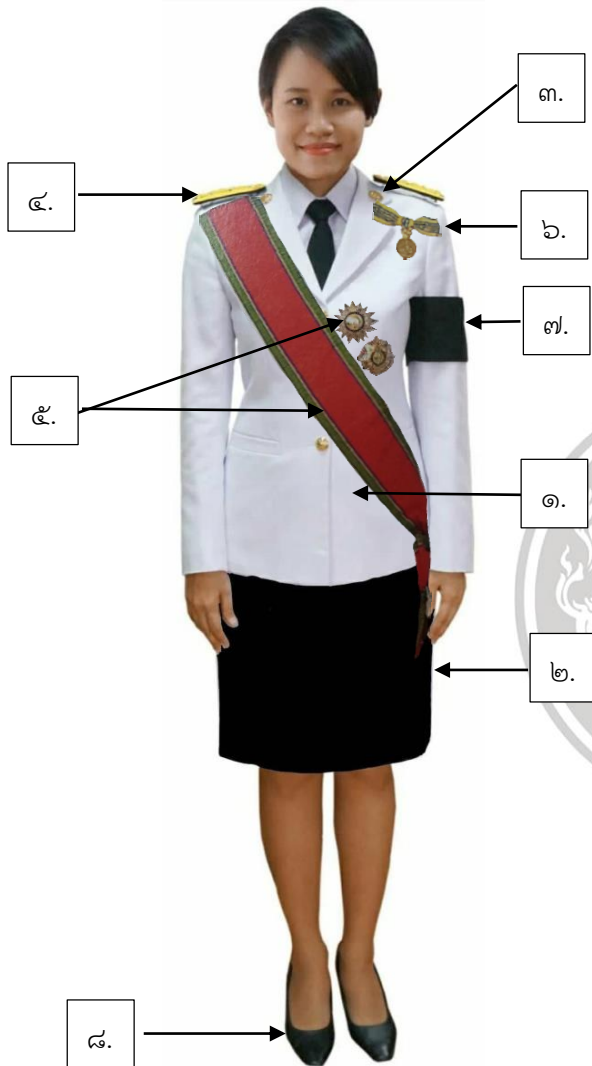
๑. เสื้อแบบราชการ (เสื้อคอปิดแขนยาว) สีขาว กระเป๋ามีใบปกกระเป๋าดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม
๒. กางเกงขายาวแบบราชการสีดำ ไม่พับปลายขา
๓. ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง
๔. อินทธนูให้มีอินทธนูแข็งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีกหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก โดยประดับตามประเภทและระดับตำแหน่ง (ดูคำอธิบาย หน้า ๑๑)
๕. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับตามที่หมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุไว้ โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นๆ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและกฎหมายว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ดูคำอธิบายหน้า ๑๓)
๖. การประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (ดูคำอธิบายหน้า ๑๓)
๗. ในกรณีไว้ทุกข์ซึ่งมีหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งเครื่องแบบพิธีการ ให้ใช้ผ้าสีกหลาดหรือผ้าโปร่งดำขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร พันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน
๘. รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำชนิดผูกเชือกและถุงเท้าสีดำ

*ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

เครื่องแบบเต็มยศ

การแต่งเครื่องแบบเต็มยศสำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ชั้นสายสะพาย

ข้าราชการหญิง

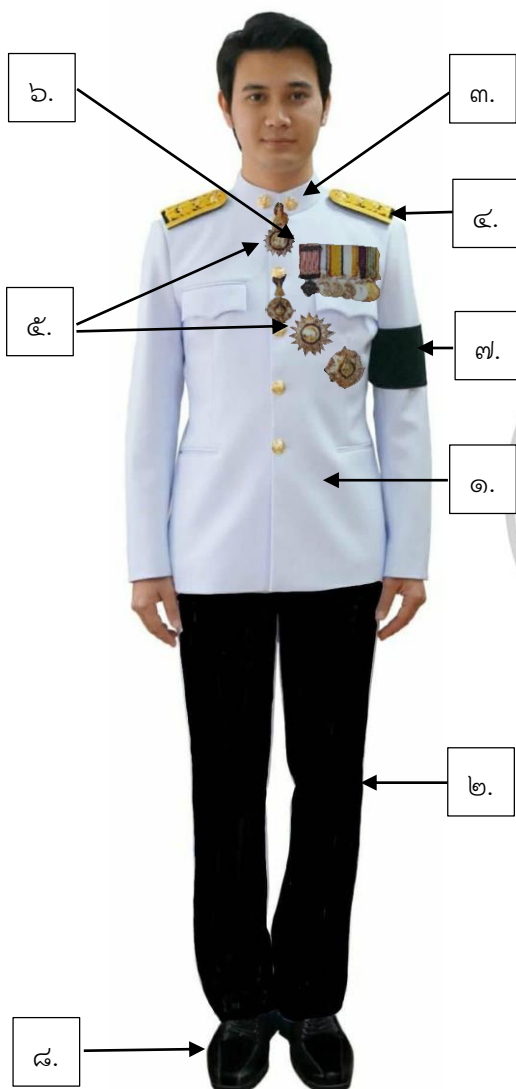
๑. เสื้อ ให้ใช้เสื้อนอกคอแบบสี่ขาว แขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวسابอกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ ดุม สำหรับเสื้อคอแหลม และ ๕ ดุมสำหรับเสื้อคอปก มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า ด้านในให้ใช้เสื้อคอพับสีขาว ผูกผ้าพันคอสีดำเงนกลาสี (necktie)
๒. กระโปรงสีดำ ตีเกร็ดด้านหน้า ๒ เกร็ด และด้านหลัง ๒ เกร็ด ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย
๓. ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง
๔. อินทรธนูให้มีอินทรธนูแกว่งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พันสีกกลางสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก โดยประดับตามประเภทและระดับตำแหน่ง (ดูคำอธิบายหน้า ๑๑)
๕. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับตามที่หมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุไว้ โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นๆ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและกฎหมายว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ดูคำอธิบายหน้า ๑๓)
๖. การประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (ดูคำอธิบายหน้า ๑๔)
๗. ในกรณีไว้ทุกข์ซึ่งมีหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งเครื่องแบบพิธีการ ให้ใช้ผ้าสีกกลางหรือผ้าโปร่งดำขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร พันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน
๘. รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ แบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ (ถุงน่อง)

*ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

เครื่องแบบเต็มยศ

การแต่งเครื่องแบบเต็มยศสำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย

ข้าราชการชาย

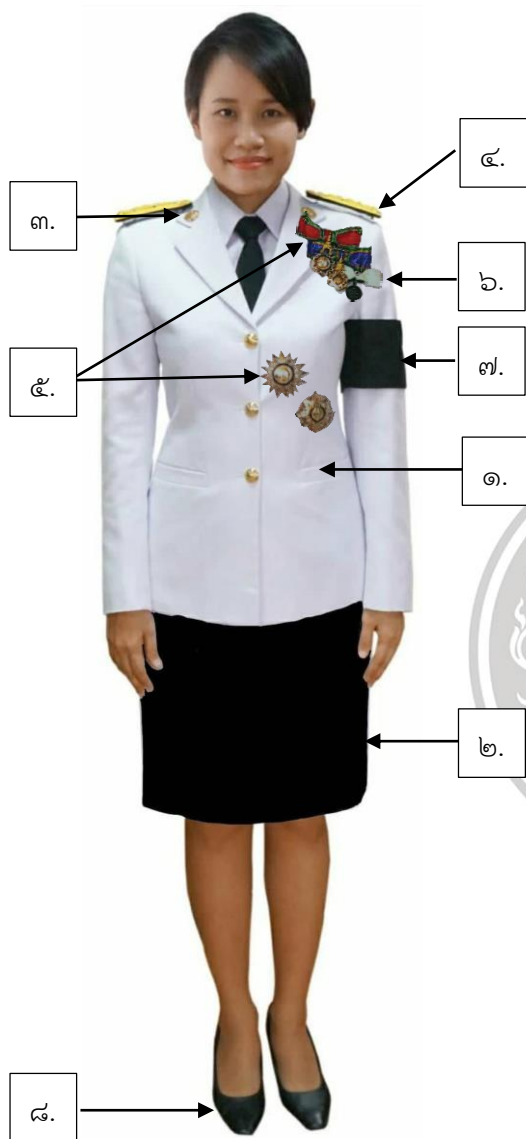
๑. เสื้อแบบราชการ (เสื้อคอปิดแขนยาว) สีขาว กระเป๋ามีใบปกกระเป๋าดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม
๒. กางเกงขายาวแบบราชการสีดำ ไม่พับปลายขา
๓. ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง
๔. อินทราวุธให้มีอินทราวุธแข่งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีกลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก โดยประดับตามประเภทและระดับตำแหน่ง (ดูคำอธิบาย หน้า ๑๑)
๕. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับตามที่หมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุไว้ โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นๆ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง ลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและกฎหมายว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ดูคำอธิบายหน้า ๑๓)
๖. การประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (ดูคำอธิบายหน้า ๑๓)
๗. ในกรณีไว้ทุกข์ซึ่งมีหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งเครื่องแบบพิธีการ ให้ใช้ผ้าสีกลาดหรือผ้าโปร่งดำขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร พันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน
๘. รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำชนิดผูกเชือกและถุงเท้าสีดำ

*ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

เครื่องแบบเต็มยศ

การแต่งเครื่องแบบเต็มยศสำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย

ข้าราชการหญิง

๑. เสื้อ ให้ใช้เสื้อนอกคอแบบสี่ขาว แขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวสวบ ออกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑ พ้าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ ดุม สำหรับเสื้อ คอแหลม และ ๕ ดุมสำหรับเสื้อคอปก มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าสองช่องเย็บเล็กน้อย ไม่มีโบปกกระเป๋าด้านในให้ใช้เสื้อคอพับสีขาว ผูกผ้าพันคอสีดำเงื่อนกลาสี (necktie)
๒. กระโปรงสีดำ ตีเกร็ดด้านหน้า ๒ เกร็ด และด้านหลัง ๒ เกร็ด ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย
๓. ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง
๔. อินทราวุธให้มีอินทราวุธแข็งแรงกว่า ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีกลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าสองข้าง จากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ้าห์ ขนาดเล็ก โดยประดับตามประเภทและระดับตำแหน่ง (ดูคำอธิบาย หน้า ๑๑)
๕. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับตามที่หมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุไว้ โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นๆ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและกฎหมายว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ดูคำอธิบายหน้า ๑๓ - ๑๔)
๖. การประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ (ดูคำอธิบายหน้า ๑๓)
๗. ในกรณีไว้ทุกข์ซึ่งมีหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งเครื่องแบบพิธีการ ให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งดำขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร พันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน
๘. รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ แบบปิด ปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาว สีเนื้อ (ถุงน่อง)

*ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

เครื่องแบบครึ่งยศ

ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ แต่ไม่สวมสายสะพาย

ตัวอย่าง กรณีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย
ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) และชั้นต่ำกว่าสายสะพาย ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
(ท.ช.) และเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ข้าราชการชาย

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ให้ประดับเช่นเดียวกับการประดับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับ
เครื่องแบบเต็มยศ ส่วนผู้ที่ได้รับ
พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ชั้นสายสะพาย ให้ประดับดาราของ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่ไม่สวม
สายสะพายและไม่สวมสายสร้อย
(ดูคำอธิบายหน้า ๑๓ - ๑๔)

ข้าราชการหญิง

*ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

เครื่องแบบครึ่งยศ

ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ

ตัวอย่าง กรณีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย
ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) ประดับร่วมกับ ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)
และเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ข้าราชการชาย

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ให้ประดับเช่นเดียวกับการประดับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับ
เครื่องแบบเต็มยศ ชั้นต่ำกว่า
สายสะพาย (ดูคำอธิบายหน้า ๑๓ –
๑๔)

ข้าราชการหญิง

*ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

การแต่งกายสำหรับข้าราชการนอกประจำการ

การแต่งกายในการเข้าเฝ้า ให้แต่งกายตามหมายกำหนดการหรือหมายของทางราชการ โดยมีลักษณะและส่วนประกอบของเครื่องแบบเช่นเดียวกับขณะประจำการ เว้นแต่ให้ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่คอปกเสื้อด้านหน้าข้างซ้าย และติดเครื่องหมาย นก (อ่านว่า นอ – กอ หมายถึง นอกราชการ) ทำด้วยโลหะโปร่งสีทองไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ที่ปกคอเสื้อด้านหน้าข้างขวา

อินทรรูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรู

ข้าราชการฝ่ายพลเรือน

ประเภทตำแหน่ง				อินทรรูและเครื่องหมาย ตำแหน่งบนอินทรรู
ทั่วไป	วิชาการ	อำนวยการ	บริหาร	
ระดับทักษะพิเศษ	ระดับทรงคุณวุฒิ	ระดับสูง	ระดับสูง	 ช่อชัยพฤกษ์ เพิ่มเส้นฐาน
	ระดับเชี่ยวชาญ		ระดับต้น	
ระดับอาวุโส	ระดับชำนาญการพิเศษ	ระดับต้น		 ช่อชัยพฤกษ์
	ระดับชำนาญการ			
ระดับชำนาญงาน	ระดับปฏิบัติการ			 ช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก
ระดับปฏิบัติงาน				 ช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๒ ดอก

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง
ตุลาคม ๒๕๖๐

แพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

นอกจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่ใช้ประดับเมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ครึ่งยศ หรือที่มีกำหนดนัยหมายของทางราชการให้แต่งประดับแล้ว ในโอกาสที่แต่งเครื่องแบบอื่นซึ่งไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญอิสริยาภรณ์ จะมีเครื่องหมายที่ใช้ประดับแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ เรียกว่า แพรแถบย่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์

แพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดเล็ก มีสีตามสีแพรแถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยจะมีเครื่องหมายชั้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ติดอยู่บนแพรแถบ แต่บางชั้นตราจะไม่มีเครื่องหมายชั้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ติดอยู่ แพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ซึ่งจัดเข้าแพรแถบรวมสำหรับใช้ประดับแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในโอกาสแต่งเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบปฏิบัติราชการ หรือเครื่องแบบปฏิบัติงานอื่นๆ โดยประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

การจัดเรียงลำดับเกียรติจากขวาไปซ้ายของลำตัว (ยึดแนวรั้งคุมเป็นหลัก โดยเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงจะอยู่ใกล้แนวรั้งคุมและเรียงลำดับลดหลั่นไปทางด้านซ้ายของลำตัว)

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

การแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการ มีหลักการสำคัญ ดังนี้

เครื่องแบบเต็มยศ

(๑) ไม่ระบุชื่อสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้สวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานเพียงสายเดียว โดยประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานแต่ละตระกูลตามลำดับเกียรติ

(๒) ระบุชื่อสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้สวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ระบุ ซึ่งแม้ว่าจะได้รับพระราชทานสายสะพายที่มีลำดับเกียรติสูงกว่าก็ตาม แต่ให้ประดับดาราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดของแต่ละตระกูลที่ได้รับพระราชทานตามลำดับเกียรติ

แต่หากมิได้รับพระราชทานสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ระบุชื่อ ให้สวมสายสะพายหรือประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานโดยประดับดาราตามลำดับเกียรติ เช่น หมายกำหนดการให้แต่งกายเต็มยศ สวมสายสร้อยจุลจอมเกล้า หรือเต็มยศสวมสายสะพายข้างเผือก แต่ผู้ที่ได้รับพระราชทานชั้นสูงสุด คือ ชั้นประถมาภรณ์มงกุฎไทยโดยยังมิได้รับพระราชทานประถมาภรณ์ข้างเผือกเป็นชั้นสูงสุด ก็ให้สวมสายสะพายประถมาภรณ์มงกุฎไทย

(๓) กรณีผู้ที่มิได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่หมายกำหนดการระบุไว้ ให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดหรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

เครื่องแบบครึ่งยศ

แต่งกายเช่นเดียวกับเต็มยศ โดยประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน เว้นแต่ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย เมื่อประดับดาราชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานแต่ละตระกูลแล้ว ไม่ต้องสวมสายสะพาย

กรณีแต่งเครื่องแบบปกติขาว

ให้ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามชั้นตราที่ได้รับพระราชทาน แต่หากระบุให้แต่งกายปกติขาวประดับเหรียญ ให้ประดับเฉพาะเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่ออกสื่อเบื้องซ้าย โดยไม่ประดับดาราหรือสายสะพาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยเหรียญเฉลิมพระเกียรติและเหรียญที่ระลึก พ.ศ. ๒๕๔๘

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

* ข้อมูลจากหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เรื่อง การแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หน้า ๘๘ - ๘๙ พิมพ์ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๕

ชนิดเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท

๑. เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานแก่ประมุขของรัฐต่างประเทศ
๒. เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบในราชการแผ่นดิน
๓. เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบในพระองค์พระมหากษัตริย์
๔. เหรียญราชอิสริยาภรณ์

๔.๑ เหรียญสำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบในราชการสงครามหรือพระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบในความกล้าหาญ

๔.๒ เหรียญสำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบในราชการแผ่นดิน

๔.๓ เหรียญสำหรับพระราชทานเป็นที่ระลึก (ประชาชนทั่วไปสามารถจัดหามาประดับได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับอกเสื้อ และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่จัดเข้าแพรแถบ ผู้ได้รับพระราชทานจะจัดทำโดยเรียงลำดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานและต่อด้วยเหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึกซึ่งนำมาประดับตามจำนวนที่เห็นเหมาะสมจากขวาไปซ้าย (ของแนวรังคัมเสื้อ) ทั้งนี้เพื่อใช้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋ากับเครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ ส่วนสตรี ให้ประดับเหรียญดังกล่าวกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่บ่าเสื้อเบื้องซ้ายพองาม เรียงลำดับชั้นสูงสุดจากด้านรังคัมลดหลั่นไปปลายบ่าซ้าย

กรณีหมากำหนดการกำหนดให้แต่งเครื่องแบบปกติขาวประดับเหรียญ ให้ประดับเฉพาะเหรียญราชอิสริยาภรณ์แทนแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยไม่สวมสายสะพายหรือประดับดวงตราและดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่อย่างใด

* ข้อมูลจากหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เรื่อง การแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หน้า ๕๔ พิมพ์ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๕

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ได้รับพระราชทานเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน มิให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นก่อนกำหนดเวลาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน
- (๒) หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานแล้ว แต่ไม่สามารถเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานได้ จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้รับตั้งแต่ผ่านพ้นพิธีการพระราชทานแล้ว เว้นแต่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ ในโอกาสต่อไป มิให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นก่อนกำหนดเวลาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน
- (๓) หากมีความจำเป็นไม่สามารถรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในวันพิธีพระราชทานได้ในกรณีใดก็ตาม จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้ นับตั้งแต่สิ้นสุดพิธีพระราชทาน
- (๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ ให้ประดับได้ตั้งแต่วันเนื่องในโอกาสพระราชทาน หรือตั้งแต่วันที่มิประกาศของทางราชการ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑

